

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

8 maart 2010

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat
de machtiging tot burgerlijke partijstelling in
het kader van de voogdij betreft**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Thierry GIET**

INHOUD

Blz.

I. Bespreking en stemmingen	3
II. Bijlagen:	
1. Verslag namens de subcommissie Familierecht uitgebracht door mevrouw Valérie Déom	6
2. Advies van het Koninklijk Verbond van de Vrede- en Politie-rechters	8

Voorgaande documenten:

Doc 52 **1838/ (2008/2009):**

001: Wetsvoorstel van de heer Terwingen, mevrouw De Schamphelaere en
de heer Verhaegen.

002: Addendum.

Zie ook:

004: Tekst verbeterd door de commissie.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

8 mars 2010

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil en ce qui concerne
l'autorisation pour une constitution de partie
civile dans le cadre de la tutelle**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
M. **Thierry GIET**

SOMMAIRE

Pages

I. Discussion et votes	3
II. Annexes:	
1. Rapport fait au nom de la sous-commission Droit de la famille par Mme Valérie Déom	6
2. Avis de l'Union royale des juges de paix et de police	8

Documents précédents:

Doc 52 **1838/ (2008/2009):**

001: Proposition de loi de M. Terwingen, Mme De Schamphelaere et
M. Verhaegen.

002: Addendum.

Voir aussi:

004: Texte corrigé par la commission.

cdH	:	centre démocrate Humaniste
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
FN	:	Front National
LDD	:	Lijst Dedecker
MR	:	Mouvement Réformateur
N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
PS	:	Parti Socialiste
sp.a	:	socialistische partij anders
VB	:	Vlaams Belang

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 52 0000/000:	Parlementair document van de 52 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 52 0000/000:	Document parlementaire de la 52 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : publications@laChambre.be

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsvoorstel besproken tijdens haar vergadering van 23 februari 2010.

Het verslag van de subcommissie Familierecht, uitgebracht door mevrouw Valérie Déom, gaat als bijlage bij dit verslag.

Het door de subcommissie gevraagde schriftelijke advies van het Koninklijk Verbond van de Vrede- en Politierechters werd op 11 februari 2010 overgezonden naar de commissie voor de Justitie en gaat eveneens als bijlage.

I.— BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikel 1

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

*
* *

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen en 1 onthouding.

Art. 2

Dit artikel strekt tot de weglating in artikel 410, § 1, 7° van het Burgerlijk Wetboek van de woorden “*voor de feitenrechter voor wie de zaak werd vastgesteld op verzoek van het openbaar ministerie of als gevolg van een beschikking van verwijzing*”.

De heer Raf Terwingen (CD&V) stelt vast dat het Koninklijk Verbond van de Vrede- en Politierechters van oordeel is dat de vrederechters moeten kunnen oordelen of, in geval van belangenconflict, de voogd *ad hoc* zich namens het minderjarige kind burgerlijke partij mag stellen. Het Koninklijke Verbond vestigt er de aandacht op dat de in het wetsvoorstel geviseerde burgerlijke partijstelling immers vaak gewichtige familiale gevolgen met zich kan meebrengen.

Het lid legt uit dat het hier het geval betreft van de voorzitter van een raadkamer die een belangenconflict vaststelt tussen ouders en kinderen, bijvoorbeeld in het kader van seksuele misdrijven van ouders op hun kinderen. In voorkomend geval moet minstens die minderjarige vertegenwoordigd worden in de raadkamer.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné cette proposition de loi lors de sa réunion du 23 février 2010.

Le rapport de la sous-commission Droit de la famille, fait par Mme Valérie Déom, est joint en annexe au présent rapport.

L'avis écrit de l'Union royale des juges de paix et de police demandé par la sous-commission a été transmis le 11 février 2010 à la commission de la Justice et est également joint en annexe.

I.— DISCUSSION ET VOTES

Article 1er

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

*
* *

L'article est adopté par 11 voix et une abstention.

Art. 2

Cet article vise à abroger, dans l'article 410, § 1er, 7°, du Code civil, les mots “*devant la juridiction de fond devant laquelle l'affaire a été fixée à la requête du ministère public ou à la suite d'une ordonnance de renvoi*”.

M. Raf Terwingen (CD&V) constate que la Fédération royale des juges de paix et de police estime que les juges de paix doivent pouvoir apprécier si le tuteur *ad hoc* peut se porter partie civile au nom de l'enfant mineur en cas de conflit d'intérêts. La Fédération royale souligne que la constitution de partie civile visée par la proposition de loi peut en effet souvent avoir des conséquences familiales graves.

Le membre explique qu'il s'agit en l'occurrence du cas du président d'une chambre du conseil qui constate un conflit d'intérêts entre parents et enfants, par exemple dans le cadre d'infractions sexuelles commises par des parents sur leurs enfants. Le cas échéant, il faut au moins que le mineur soit représenté en chambre du conseil.

Op dit ogenblik is het zo dat ouders, net zo min als voorlopige bewindvoerders, geen machtiging van de vrederechter dienen te bekomen in geval van burgerlijke partijstelling namens de door hen beschermde persoon. Het wetsvoorstel stelt dan ook voor te bepalen dat voogden *ad hoc* evenmin een bijkomende specifieke machtiging van de vrederechter behoeven om te kunnen optreden.

Het lid merkt op dat het Koninklijk Verbond het machtigingssysteem bijzonder ruim interpreteert. Dit systeem is immers slechts een preventief mechanisme om ernstige vermogensrechtelijke schade te voorkomen. Het belet dat zwaarwichtige handelingen die het dagelijks vermogensbeheer overstijgen en die onherstelbare schade aan het vermogen van het kind kunnen berokkenen worden gesteld.

Het Koninklijk Verbond is voorts van oordeel dat de rechter die een voogd *ad hoc* aanstelt ook oordeelt over de omvang van diens opdracht met inbegrip van de machtiging tot het daadwerkelijk burgerlijk partijstellen. Het lid meent dat als een rechter in het kader van een raadkamerprocedure tot de vaststelling komt dat er een tegenstrijdigheid (bijvoorbeeld in het kader van seksuele misdrijven van ouders op hun kinderen) is tussen de belangen van de ouders en het kind, hij door de aanstelling zelf van een voogd *ad hoc* aangeeft dat een tussenkomst in die strafrechtelijke procedure voor de raadkamer met eventueel een burgerlijke partijstelling mogelijk is. De rechter heeft dus eigenlijk al een afweging gemaakt. Om dan nog eens bijkomend te stellen dat de door een rechter aangestelde voogd *ad hoc* opnieuw van de vrederechter een machtiging moet bekomen in het kader van de burgerlijke partijstelling, is een cirkelredenering welke alleen leidt tot tijdsverlies en geenszins het belang van het kind dient.

Het Koninklijk Verbond werpt ook op dat het onzeker is of een onderzoeksgerecht beschouwd kan worden als een rechter bij wie de zaak aanhangig is in de zin van artikel 378, § 2, van het Burgerlijk Wetboek. De vraag stelt zich of een onderzoeksgerecht, in voorkomend geval de raadkamer, een instantie is welke bij vaststelling van een belangentegenstelling kan overgaan tot de aanstelling van een voogd *ad hoc*? Het lid meent van wel.

*
* *

De heer Terwingen vestigt er de aandacht op dat voorliggend wetgevend initiatief op voorstel van de praktijk werd ingediend.

Dans l'état actuel des choses, ni les parents, ni les administrateurs provisoires ne doivent obtenir l'autorisation du juge de paix en cas de constitution de partie civile au nom de la personne protégée qu'ils représentent. C'est pourquoi la proposition de loi propose de disposer que les tuteurs *ad hoc* ne doivent pas non plus disposer d'une autorisation spécifique supplémentaire du juge de paix pour pouvoir agir.

Le membre observe que l'Union royale interprète le système d'autorisation dans un sens très large. Ce système n'est en effet qu'un mécanisme préventif destiné à prévenir de graves dommages patrimoniaux. Il empêche que des actes importants outrepassant la gestion patrimoniale quotidienne et susceptibles de causer des dommages irréparables au patrimoine de l'enfant soient posés.

L'Union nationale estime par ailleurs que le juge qui désigne un tuteur *ad hoc* statue également sur la portée de sa mission, en ce compris l'autorisation pour une constitution de partie civile. Le membre estime que si un juge, dans le cadre d'une procédure en chambre du conseil, arrive à la conclusion qu'il y a un conflit (par exemple dans le cadre d'agressions sexuelles de parents sur leurs enfants) entre les intérêts des parents et ceux de l'enfant, il indique, par la désignation proprement dite d'un tuteur *ad hoc*, qu'une intervention est possible dans cette procédure pénale devant la chambre du conseil avec éventuellement constitution de partie civile. Le juge a donc en fait déjà procédé à une mise en balance. Affirmer en plus que le tuteur *ad hoc* désigné par le juge doit à nouveau obtenir du juge de paix une autorisation dans le cadre de la constitution de partie civile, est un raisonnement circulaire qui ne conduit qu'à une perte de temps et qui ne sert nullement l'intérêt de l'enfant.

*
* *

M. Terwingen souligne que l'initiative législative à l'examen a été déposée sur proposition des praticiens.

Verwijzend naar het antwoord van de staatssecretaris voor Gezinsbeleid (27 januari 2010; CRIV 52 COM 765, blz. 3) merkt de spreker op dat de voogd *ad hoc* gelimiteerd is door zijn wettelijke bevoegdheden; hij moet zelf soeverein beoordelen of de burgerlijke partijstelling hier al dan niet onder valt. Hij moet het belang van het kind dienen.

De spreker besluit dan ook dat de vereiste van een bijzondere machtiging van de vrederechter voor burgerlijke partijstelling niet aangewezen is.

Mevrouw Clotilde Nyssens (cdH) stipt aan dat bij aanneming van dit wetsvoorstel dezelfde logica moet worden gehandhaafd bij de bespreking van de globale hervorming van de onbekwaamheidsstatuten.

De heer Melchior Wathelet, staatssecretaris voor Gezinsbeleid, sluit zich hierbij aan. Het wetsvoorstel draagt zijn goedkeuring weg.

Het artikel wordt aangenomen met 10 stemmen en 2 onthoudingen.

*
* *

Het gehele wetsvoorstel wordt ongewijzigd aangenomen met 10 stemmen en 2 onthoudingen.

De rapporteur,

Thierry GIET

De voorzitter,

Sonja BECQ

Renvoyant à la réponse du secrétaire d'État à la Politique des familles (27 janvier 2010; CRIV 52 COM 765, p. 3), l'intervenant fait remarquer que le tuteur *ad hoc* est limité par ses compétences légales; il doit juger lui-même souverainement si la constitution de partie civile relève ou non de ces compétences. Il doit servir l'intérêt de l'enfant.

L'intervenant conclut dès lors qu'il ne s'indique pas d'exiger une autorisation spéciale du juge de paix pour une constitution de partie civile.

Mme Clotilde Nyssens (cdH) souligne qu'en cas d'adoption de la proposition de loi à l'examen, il faudra suivre la même logique lors de la discussion de la réforme globale des statuts d'incapacité.

M. Melchior Wathelet, secrétaire d'État à la Politique des familles, souscrit à ces propos. La proposition de loi emporte son approbation.

L'article est adopté par 10 voix et 2 abstentions.

*
* *

L'ensemble de la proposition de loi est adopté sans modification par 10 voix et 2 abstentions.

Le rapporteur,

Thierry GIET

La présidente,

Sonja BECQ

II.— BIJLAGEN**Bijlage 1**

Verslag namens de subcommissie Familierecht
uitgebracht door mevrouw Valérie Déom

DAMES EN HEREN,

Uw subcommissie heeft dit wetsvoorstel besproken
tijdens haar besloten vergadering van 9 december 2009.

**I. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE HEER
RAF TERWINGEN, HOOFDINDIENER VAN HET
WETSVORSTEL TOT WIJZIGING VAN HET
BURGERLIJK WETBOEK WAT DE MACHTIGING
TOT BURGERLIJKE PARTIJSTELLING IN HET
KADER VAN DE VOOGDIJ BETREFT
(DOC 52 1838/001)**

De heer Raf Terwingen (CD&V), hoofdindieners van het wetsvoorstel, verduidelijkt dat momenteel in sommige gevallen van burgerlijke partijstelling de voogd een bijzondere machtiging nodig heeft van de vrederechter. Dit impliceert dat de voogd in deze gevallen niet snel kan optreden.

Het lid stelt daarom voor om in alle gevallen van burgerlijke partijstelling de voogd te laten optreden zonder machtiging van de vrederechter.

II. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING**Artikel 1**

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Art. 2

Dit artikel strekt tot de weglating in artikel 410, § 1, 7° van het Burgerlijk Wetboek van de woorden “voor de feitenrechter voor wie de zaak werd vastgesteld op verzoek van het openbaar ministerie of als gevolg van een beschikking van verwijzing”.

Een spreker kan zich scharen achter het principe maar wenst te vernemen in hoeverre deze wetswijziging compatibel zal zijn met de voorgenomen globale hervorming van de onbekwaamheidsstatuten.

De hoofdindieners van het wetsvoorstel verduidelijkt dat het de bedoeling is om die hervorming af te stemmen op deze wetswijziging.

II.— ANNEXES**Annexe 1**

Rapport fait au nom de la sous-commission
Droit de la famille par Mme Valérie Déom

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre sous-commission a examiné cette proposition de loi au cours de sa réunion à huis clos du 9 décembre 2009.

**I.— EXPOSÉ INTRODUCTIF DE M. RAF
TERWINGEN, AUTEUR PRINCIPAL DE LA
PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LE CODE
CIVIL EN CE QUI CONCERNE L'AUTORISATION
POUR UNE CONSTITUTION DE PARTIE CIVILE
DANS LE CADRE DE LA TUTELLE
(DOC 52 1838/001)**

M. Raf Terwingen (CD&V), auteur principal de la proposition de loi, indique qu'à l'heure actuelle, le tuteur a besoin d'une autorisation spéciale du juge de paix dans certains cas de constitution de partie civile. Dans ces cas, le tuteur ne peut donc pas intervenir avec diligence.

C'est pourquoi le membre propose de laisser le tuteur agir sans autorisation du juge de paix dans tous les cas de constitution de partie civile.

II.— DISCUSSION DES ARTICLES**Article 1er**

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

Art. 2

Cet article vise à abroger, dans l'article 410, § 1er, 7°, du Code civil, les mots “devant la juridiction de fond devant laquelle l'affaire a été fixée à la requête du ministère public ou à la suite d'une ordonnance de renvoi”.

Un intervenant peut adhérer au principe, mais demande dans quelle mesure cette modification de la loi sera compatible avec la réforme globale des statuts d'incapacité en projet.

L'auteur principal de la proposition de loi précise que l'objectif est d'aligner cette réforme sur la modification de la loi à l'examen.

De vertegenwoordigster van de staatssecretaris voor Gezinsbeleid, herinnert eraan dat het Koninklijk Verbond van Vrede- en Politierechters zich naar aanleiding van een eerdere wijziging van deze bepalingen negatief heeft uitgelaten over de nu opnieuw voorgestelde wijziging.

Voorts wijst zij erop dat de minderjarige die zich burgerlijke partij heeft gesteld tot de kosten veroordeeld zal worden bij afwijzing van zijn vordering.

De hoofdindieners van het wetsvoorstel antwoordt dat de globale hervorming van de onbekwaamheidsstatuten een werk van lange adem zal zijn. Hij acht het dan ook niet aangewezen om het einde ervan af te wachten om voorgestelde kleine aanpassing, welke in de praktijk zal leiden tot een vermindering van de werklust van de vrederechters, door te voeren.

Wat de eventueel te betalen rechtsplegingsvergoeding betreft, antwoordt hij dat deze bemerking ook geldt ten aanzien van de ouders of van de voorlopige bewindvoerders wanneer zij namens de beschermde persoon zich burgerlijke partij stellen bij een onderzoeksrechter. Deze problematiek stelt zich ook wanneer de burgerlijke partij, *in casu* de voogd, rechtstreeks gaat dagvaarden voor de correctionele rechtbank.

Bij de voorlopige bewindvoerders heeft dit evenwel niet tot problemen geleid. Een voogd *ad hoc* staat ook dicht bij de beschermde persoon dan een voorlopig bewindvoerder die vaak meerdere personen onder zijn hoede heeft.

Een andere spreker meent eveneens dat de werkzaamheden betreffende de globale hervorming van de onbekwaamheidsstatuten niet afgewacht moeten worden. Het ware geen slecht idee om over het wetsvoorstel het schriftelijk advies van het Koninklijk Verbond van Vrede- en Politierechters in te winnen opdat het beschikbaar zou zijn bij de bespreking van dit wetsvoorstel in de commissie voor Justitie.

De leden van de subcommissie Familierecht stemmen hiermee in.

*
* *

De subcommissie stelt vast dat de bespreking van het wetsvoorstel nr. 1838 afgehandeld is en zendt de teksten bijgevolg over aan de commissie voor de Justitie.

De rapporteur,

Valérie DÉOM

De voorzitter,

Clotilde NYSSSENS

La représentante du secrétaire d'État à la Politique des familles rappelle que lors d'une modification antérieure de ces dispositions, l'Union royale des juges de paix et de police a émis un avis défavorable sur la modification à nouveau proposée aujourd'hui.

En outre, elle fait observer que le mineur d'âge qui s'est constitué partie civile sera condamné aux dépens si sa demande est rejetée.

L'auteur principal de la proposition de loi répond que la réforme globale des statuts d'incapacité sera un travail de longue haleine. Il estime dès lors qu'il ne s'indique pas d'en attendre la fin pour apporter la petite adaptation proposée, qui entraînera, dans la pratique, une diminution de la charge de travail des juges de paix.

En ce qui concerne l'indemnité de procédure à payer éventuellement, il répond que cette remarque s'applique également aux parents ou aux administrateurs provisoires lorsqu'ils se constituent partie civile devant un juge d'instruction au nom de la personne protégée. Cette problématique se pose également lorsque la partie civile, en l'occurrence le tuteur, procède à une citation directe devant le tribunal correctionnel.

Cela n'a toutefois pas posé de problème pour les administrateurs provisoires. Un tuteur *ad hoc* est également plus proche de la personne protégée qu'un administrateur provisoire, qui s'occupe souvent de plusieurs personnes.

Un autre intervenant estime également qu'il ne faut pas attendre les travaux concernant la réforme globale des statuts d'incapacité. Ce ne serait pas une mauvaise idée de demander l'avis écrit de l'Union royale des Juges de Paix et de Police sur la proposition de loi afin qu'il soit disponible lors de l'examen de cette proposition de loi en commission de la Justice.

Les membres de la sous-commission Droit de la famille marquent leur accord sur ce point.

*
* *

La sous-commission constate que l'examen de la proposition de loi n° 1838 est terminé et transmet dès lors les textes à la commission de la Justice.

La rapporteuse,

Valérie DÉOM

La présidente,

Clotilde NYSSSENS

Bijlage 2

Advies van het Koninklijk Verbond van de Vrede- en Politierechters

“Tijdens zijn vergadering van woensdag 20 januari 2010 heeft het Bureau van de vrederechters van het Koninklijk Verbond van de Vrede- en de Politierechters het wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de machtiging tot burgerlijke partijstelling in het kader van de voogdij betreft (DOC 52 1838/001) onderzocht.

Het wetsvoorstel beoogt de mogelijke situatie waarbij een kind het slachtoffer is van misbruik door een van de ouders en er, gelet op de strijdige belangen van de minderjarige en die ouder of beide ouders, een *ad-hoc*voogd moet worden aangesteld om burgerlijkepartijstelling voor de raadkamer mogelijk te maken voordat de zaak naar de feitenrechter wordt verwezen.

Over het algemeen acht het Bureau het nuttig dat handelingen die voor een kind ernstige gevolgen hebben, zoals een burgerlijkepartijstelling tegen een van zijn ouders, aan rechterlijke toetsing worden onderworpen wanneer het gebruikelijke mechanisme ter bescherming van het ouderlijke gezag ontbreekt. Die rechterlijke toetsing lijkt des te meer gerechtvaardigd daar tussen de regels van het wetsvoorstel door valt op te maken dat zonder de interventie van de minderjarige, de ouder misschien niet voor de feitenrechter zou moeten verschijnen. Men mag immers niet uitsluiten dat jonge kinderen soms als een instrument worden gebruikt in een geschil dat hen te boven gaat.

Niettemin is het Bureau van mening dat het vraagstuk dat het wetsvoorstel opwerpt, een schijnprobleem is. De onderzoeksgerechten zouden dan wel een *ad-hoc*voogd kunnen aanstellen, de vrederechters zijn niettemin van mening dat wanneer “door de rechter bij wie de zaak aanhangig is (...) een voogd *ad hoc* [wordt] aangewezen” (art. 378, § 2, van het Burgerlijk Wetboek), diezelfde rechter ook een opdracht moet geven aan de voogd aangezien deze geen algemene opdracht heeft zoals bepaald in artikel 388 e.v. van het Burgerlijk Wetboek. Het Bureau adviseert dat de rechter bij wie de zaak aanhangig is, in die opdracht voorziet in de mogelijkheid dat de voogd zich burgerlijke partij kan stellen en, wellicht op meer neutrale wijze, elke procedurehandeling kan stellen die nodig is om de belangen van het kind te beschermen. Het zou niet logisch zijn dat de rechter een *ad-hoc*voogd in een procedure zou aanstellen en hem er vervolgens niet toe zou machtigen in de procedure op te treden.

Annexe 2

Avis de l'Union royale des juges de paix et de police

“Lors de sa réunion du mercredi 20 janvier 2010, le Bureau des juges de paix de l'Union Royale des Juges de Paix et de Police a examiné la proposition de loi 52-1838 modifiant le Code civil en ce qui concerne l'autorisation pour une constitution de partie civile dans le cadre de la tutelle.

L'hypothèse envisagée dans la proposition de loi est celle dans laquelle un enfant est la victime d'abus d'un parent et que, eu égard à l'opposition d'intérêts entre le mineur et ce ou ses parent(s), un tuteur *ad hoc* doit intervenir pour permettre la constitution de partie civile devant la chambre du conseil avant que l'affaire ne soit renvoyée devant une juridiction de fond.

De manière générale, le Bureau estime qu'il est utile que des actes aussi lourds de conséquences pour un enfant que celui de se constituer partie civile contre un de ses parents soient soumis à un contrôle juridictionnel lorsque le mécanisme normal de protection de l'autorité parentale fait défaut. Ce contrôle juridictionnel paraît d'autant plus justifié que l'hypothèse qui apparaît en filigrane est que sans l'intervention du mineur, le parent ne serait peut-être pas renvoyé devant une juridiction de fond. Pour de jeunes enfants, il ne faut pas exclure que ceux-ci soient instrumentalisés dans un conflit qui les dépasse.

Cependant, le Bureau est d'avis que la question posée par la proposition de loi est un faux problème. Si on estime que les juridictions d'instruction peuvent désigner un tuteur *ad hoc*, les juges de paix sont d'avis que lorsque “*le juge saisi du litige désigne un tuteur ad hoc*” (art. 378, § 2 Code civil), il doit aussi donner une mission au tuteur puisque celui-ci n'a pas une mission générale comme celle prévue à l'article 388 et suivant du Code civil. Le juge saisi du litige, selon l'avis du Bureau, doit définir dans cette mission la possibilité pour le tuteur de se constituer partie civile et probablement de manière plus neutre d'accomplir tout acte de procédure nécessaire à la sauvegarde des intérêts de l'enfant. On imagine mal que le juge désigne un tuteur *ad hoc* dans une procédure pour ne pas lui donner les pouvoirs d'intervenir dans la procédure.

Hoewel de vrederechter krachtens artikel 378, § 1, laatste lid, een *ad-hoc*voogd kan aanstellen, kan de opdracht van de voogd ook worden bepaald in de aanwijzingsbeslissing, zonder dat zulks aanleiding hoeft te geven tot enige vertraging. Indien de tekst van artikel 410, § 1, 7°, zou worden gewijzigd, zou de verantwoordelijkheid voor de beslissing zich al dan niet burgerlijke partij te stellen uitsluitend bij de *ad-hoc*voogd liggen, waardoor hij tussen beide ouders gevangen zou komen te zitten (de procedure om een *ad-hoc*voogd aan te stellen, blijft weliswaar onvermijdelijk).

Mocht evenwel op een of andere wijze uitsluitend het vraagstuk van de bevoegdheden van de *ad-hoc*voogd worden opgeworpen bij de vrederechter, nadat die voogd is aangewezen door de rechter bij wie het geschil aanhangig is gemaakt, dan zou het duidelijk gaan om een nutteloze tweevoudige procedure. In dat geval verkeert de rechter bij wie het geschil aanhangig is gemaakt immers in een veel betere positie dan de vrederechter om te beoordelen of het nodig is een *ad-hoc*voogd aan te wijzen. Het is namelijk haast ondenkbaar dat, nadat die rechter een *ad-hoc*voogd heeft aangewezen, de vrederechter hem elk middel om op te treden, zou onzeggen.

Ten slotte moet de voor dit geval overwogen wetswijziging worden gelezen in samenhang met artikel 378, § 1, voorlaatste lid, van het Burgerlijk Wetboek, waarbij de vrederechter één enkele ouder een machtiging tot handelen kan verlenen. In dat geval ware een toestemming vereist om zich tegen de andere ouder burgerlijke partij te stellen. In gelijksoortige situaties duikt dan een verschil in behandeling op: de ouder die bij onenigheid in voorkomend geval alléén tegen de andere optreedt, zou daartoe door de vrederechter moeten worden gemachtigd, terwijl de *ad-hoc*voogd, die bij twistpunten tussen de ouders wordt benoemd, zonder die machtiging zou mogen optreden.

Tot besluit zijn de vrederechters van mening dat voor dusdanig belangrijke handelingen als die welke het wetsvoorstel beoogt, rechterlijke toetsing wenselijk is. In de huidige stand van zaken moet volgens het Bureau van Vrederechters van het Verbond het rechtscollege dat de *ad-hoc*voogd aanwijst, hem een taak opdragen die diens aanwijzing verantwoordt. Die maatregel zou geen enkele specifieke vertraging mogen oplopen. Tot slot rijst de vraag of een alleen optredende ouder anders moet worden behandeld dan een *ad-hoc*voogd.

Si en application de l'article 378, § 1er, dernier alinéa, il revient au juge de paix de désigner un tuteur *ad hoc*, sa mission sera également définie dans la décision de nomination et aucun retard particulier ne devrait être observé. Par contre, si le texte de l'article 410, § 1er, 7° était modifié, le tuteur *ad hoc* devrait prendre seul la responsabilité de la décision de constitution de partie civile, il se trouverait au milieu du gué entre les deux parents (la procédure de désignation du tuteur *ad hoc* restant inévitable).

Cependant, si d'une manière ou d'une autre, seule la question des pouvoirs du tuteur *ad hoc* était posée au juge de paix, après désignation par le juge saisi du litige, il s'agirait clairement d'une double procédure inutile. En effet, dans cette hypothèse, le juge saisi du litige est bien mieux placé pour évaluer la nécessité de la désignation d'un tuteur *ad hoc* que le juge de paix. On imagine mal qu'après que ce juge ait désigné un tuteur *ad hoc*, le juge de paix lui refuse tout moyen d'agir.

Enfin, il faut lire la modification législative envisagée pour le cas qui nous concerne, ensemble avec l'article 378, § 1er avant dernier alinéa du Code civil où un seul des parents serait mandaté par le juge de paix. Dans cette hypothèse une autorisation serait nécessaire pour la constitution de partie civile contre l'autre parent. Une différence de traitement apparaît dans des situations similaires: le parent qui agirait seul contre l'autre en cas de dissension devrait recevoir l'autorisation du juge de paix, tandis que le tuteur *ad hoc*, nommé en cas de dissensions entre les parents, pourrait agir sans cette autorisation.

En conclusion, les juges de paix estiment que pour les actes aussi importants que ceux qui sont envisagés dans la proposition de loi, un contrôle juridictionnel est souhaitable. Dans l'état actuel des textes, le Bureau des juges de paix de l'Union est d'avis que la juridiction qui désigne le tuteur *ad hoc* doit lui donner la mission qui justifie sa désignation. Dans cette mesure aucun retard particulier ne devrait être enregistré. Enfin, on peut se poser la question de savoir si le traitement du parent qui agit seul doit être différent de celui du tuteur *ad hoc*.

Gelet op die overwegingen acht het Bureau van de Vrederechters van het Verbond de overwogen wetswijziging niet wenselijk.”.

Voor het KVVP,

Bert Janssens
Voorzitter van het Bureau van Vrederechters

Compte tenu de ces considérations, le Bureau des juges de paix de l’Union, estime que la modification légale envisagée n’est pas opportune.”.

Pour l’URJPP

Bert Janssens
Président du Bureau des Juges de paix